

การศึกษา

เจิ้ง, เจิ้ง

เจิ้ง หรือ เจิ้ง คือพิณจีนโบราณชนิดหนึ่งมีชื่อเรียกอื่น ๆ อีกตามสำเนียงของภาษาที่แตกต่างกันเช่น เจิ้ง กูเจิ้ง โกวเจิ้ง สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทยภาคคีตะดุริยางค์ฉบับราชบัณฑิตยสภา พิมพ์ครั้งที่ ๓ กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของ เจิ้ง ไว้ว่าก่อนสมัยของจีนซีฮ่องเต้ผู้สร้างกำแพงเมืองจีนนั้นมีพิณใหญ่ขนาด ๕๐ สายเสียงไพเราะมากแต่ไม่มีใครเคยเห็นหรือรู้วิธีการตีพิณดังกล่าวเลยเพราะจีนซีฮ่องเต้ทรงมีบัญชาให้เผาทำลายบรรดาคำรับคำราและภาพวาดต่าง ๆ ก่อนสมัยนั้นไปจนหมดสิ้นเนื่องจากมีพระราชประสงค์จะให้ชาวจีนมีวัฒนธรรมไปในแนวเดียวกันทั้งหมด ในสมัยของจีนซีฮ่องเต้เองที่ได้มีการสร้างพิณขึ้นมาใหม่มี ๒๕ สาย จัดเรียงเสียงในระบบโน้ต ๕ ตัว เป็นที่นิยมตีบรรเลงสืบต่อมาจนทุกวันนี้นับเป็นต้นกำเนิดของเจิ้งในปัจจุบันนี้นั่นเอง

ลักษณะของเจิ้งนั้นตัวเครื่องทำด้วยไม้มีลักษณะเป็นกลองกลวงยาวผิวด้านบนมักนิยมทำด้วยไม้ที่มีเนื้อพรุนแผ่นเดียวโดยดัดให้โค้งงอขึ้นคล้ายกับสะพานหรือหลังคาอุโมงค์พื้นด้านล่างกรุเป็นช่องไว้ให้เสียงออกกังวาน บนผิวด้านบนมีลิ้มไม้อันเล็ก ๆ นลดูเป็นลวดลายสวยงามวางเรียงรายรองหนุนสายทุกสายโดยเรียงไปตามความยาวของตัวเครื่องในแนวทแยงลิ้มไม้เหล่านี้ทำหน้าที่ถ่ายทอดแรงสะเทือนจากการดีดสายลงสู่ตัวเครื่องที่เป็นกลองกลวงจึงทำให้เกิดเสียงก้องกังวานดีขึ้น พิณชนิดนี้นิยมวางดีดในแนวราบคล้ายกับจะเข้ของไทยจึงนิยมเรียกกันในชื่อภาษาไทยว่า “จะเข้จีน”

ในวงการดนตรีไทย นายชนก สาทริก ได้นำเจิ้งมาบรรเลงเพลงไทยเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐ และพัฒนาขึ้นเป็น “วงเครื่องสายผสมเจิ้ง” โดยใช้เจิ้ง ๓ ตัว บรรเลงในแนวที่แตกต่างกัน ๓ ลีลา ร่วมกับซอด้วง ๑ คัน ซออู้ ๑ คัน ขลุ่ยเพียงอง ๑ เล่า และเครื่องกำกับจังหวะนับเป็นการผสมวงดนตรีไทยอีกรูปแบบหนึ่ง